

SESSION GUIDES

Alternative Learning System- Accreditation and Equivalency (ALS-A&E)

Elementary: Critical Thinking

**Paano Kaya Ang Buhay Kung Wala Ang Mga
Halaman**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children®

ASCEND-Mindanao
Assistance for the Comprehensive Educational Development of Mindanao

March 2006

Jointly developed by the DepED BALS and the Save the Children Federation under the ASCEND-Mindanao, a program made possible with the generous support of the American People through the USAID.

Paano Kaya Ang Buhay Kung Wala Ang Mga Halaman
Session Guide Blg. 1

I. MGA LAYUNIN

1. Natutukoy ang iba't ibang uri ng halaman
2. Nauuri-uri ang mga halaman ayon sa kanilang tirahan
3. Nagagamit ang mga kasanayang makatutulong sa paghahanapbuhay

II. PAKSA

- A. Aralin 1 : Saan Nabubuhay ang mga Halaman ?, pp. 5-19
Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay :
Kasanayan sa paghahanapbuhay
- B. Kagamitan : Tsart ng Mga Uri ng halaman ayon sa kanilang
tirahan

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral

Tanong:

- a. Paano nakaaapekto ang kapaligiran sa ating kalusugan at pamumuhay ?
- b. Ano ang kailangan nating gawin para makatulong sa pagpapanatili ng kagandahan ng ating kapaligiran ?

2. Pagganyak

Sa loob ng limang (5) minuto, hayaang magmasid ang mga mag-aaral ng iba't ibang halaman at mga puno na makikita sa kapaligiran.

Tanong:

- Anong napansin ninyo sa mga halaman na nasa ating paligid? Pare-pareho ba ang kanilang kinalalagyan ?
- Bakit kaya iba-iba ang tirahan ng mga halaman ?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

Sabihin o Itanong:

Tingnan ninyo ang mga halamang nakasabit at sa garapon lang nakalagay. Paano kaya tumatagal ang buhay nila kahit hindi sila nakatanim sa lupa ? Ano kaya ang dahilan at ang ibang uri ng halaman ay nabubuhay kapag sa lupa sila naitanim samantalang ang iba ay hindi ?

2. Pagtatalakayan

Malalaman ninyo ngayon kung tama ang inyong mga ideya at kasagutan. Tatalakayin natin kung saan nabubuhay ang mga halaman. (Hayaang sumagot ang mga mag-aaral.)

Ang mga halaman ay tumutubo sa iba't ibang lugar, maaaring sila ay nasa lupa, tubig o sa hangin.

Anu-ano kaya ang klasipikasyon ng mga halaman ? Tingnan natin. (Gabayan ang mga mag-aaral sa talakayan tungkol sa mga uri ng halaman ayon sa kanilang tirahan.)

3. Paglalahat

- a. Anu-ano ang mga uri ng halaman ayon sa kanilang tirahan ?

Iba't iba ang uri ng halaman ayon sa tirahan,
Ang halamang-lupa ay nabubuhay sa lupa. Ang halamang-tubig ay nabubuhay sa tubig at ang halamang-hangin ay nabubuhay sa hangin.

4. Pagpapahalaga

(Pasagutan sa isang buong papel.)

- a. Paano natin mapakikinabangan ang kaalaman tungkol sa mga uri at tirahan ng mga halaman ?
- b. Anu-anong magagandang bagay ang naidudulot sa ating buhay ng mga halaman ?
- c. Ano kaya ang mangyayari sa atin at sa ating kapaligiran

kung walang halaman ?

5. Paglalapat

Sabihin:

Tukuyin ang uri at tirahan ng mga halamang sumusunod na nasa talahanayan. Lagyan ng tsek (✓) kung ano ang idinudulot nila sa ating buhay.

(Tumawag ng mga mag-aaral na sasagot sa pisara.)

TSART

Halaman/Puno	Halamang-Lupa	Halamang-Tubig	Halamang-Hangin	Palamuti (Dekorasyon)	Panghanapbuhay (Pinagkakakitaan)
a. Saging					
b. Sampaguita					
c. Pinya					
d. Gumamela					
e. Mangga					

IV. PAGTATAYA

Pasagutan sa mga mag-aaral ang pagsusulit bilang 1-9 sa pahina 8-9 ng Modyul.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Magtanong sa mga magulang o matatanda ng iba pang mga halaman na madalas magamit na palamuti sa mga okasyon. Itala ang mga ito at sabihin kung saang okasyon ginagamit ang mga ito.
2. Pag-aralan ang aralin 2, Mga Gamit ng mga Halaman sa Modyul – Paano Kaya ang Buhay Kung Wala ang mga Halaman.

Paano Kaya ang Buhay Kung Wala ang mga Halaman Session Guide Blg. 2

I. MGA LAYUNIN

1. Natatalakay ang mga kahalagahan ng mga halaman sa tao
2. Naipakikita ang kasanayan sa pakikipagkapwa

II. PAKSA

A. Aralin 2 : Mga Gamit ng mga Halaman, pp. 10-19
Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay :
Kasanayan sa Pakikipagkapwa

B. Kagamitan : Modyul, Tsart ng: Mga halaman ayon sa kanilang gamit

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral

- a. Anu-ano ang mga uri ng halaman ayon sa kanilang tirahan ?
- b. Bakit kaya nagkaiba-iba ang naging tirahan ng mga halaman ?

2. Pagganyak (Mix and Match)

- Bigyan ang mga mag-aaral ng mga kards, 5-10 kards na may nakasulat na pangalan ng puno o halaman, at 5-10 deskripsiyon na katumbas ng mga pangalan.
- Kapag narinig ang salitang “mix”, hahanapin ng mga mag-aaral ang kapares ng hawak nilang kard.
- Pagkatapos ng 10 segundo (bibilangan ng facilitator), maririnig ang salitang “match”, titigil ang mga mag-aaral at kailangang kasama nila ang kanilang kapareha.
- Pupunta sa harapan ang magkapareha at ipaliliwanag ang pagkakatatugma ng hawak nilang mga kards.
- Sakaling mayroong mali sa pares, uulitin ang proseso ng “mix and match” hanggang maging tamang lahat ang paghanap ng mga mag-aaral na kanilang kapareha.

Itanong: Bakit mo naibigan ang laro ? Anong kasanayan ang natutuhan mo ?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

Ang mga halaman tulad ng mga rosas at orkidyas ay hindi lamang nakadaragdag ng ganda sa paligid. Malawak din ang paksang nasasakop kapag pinag-usapan ang tungkol sa mga halaman. Ito ay nauukol din sa mga pang-araw-araw na inihahain natin sa ating mga hapag kainan.

Anu-ano pa kaya ang mga ito ?

2. Pagtatalakayan

Ipabasa sa mga mag-aaral ang nilalaman pahina 10-12 ng Modyul.

Itanong: a. Ano ang pangunahing mensahe ng komik istrip ?
b. Anong mga gamit ng halaman ang ipinahiwatig sa komik istrip ?

Sabihin:

Ang mga halaman ay mahalaga sa ating buhay, ang mga ito ang nagbibigay sa atin ng lakas at enerhiya na kailangan natin sa araw-araw nating mga gawain at paghahanapbuhay. Anu-ano kaya ang mahahalagang gamit ng mga halaman ?

Higit na maiintindihan ninyo ang mga kapakinabangang dulot sa atin ng mga halaman mula sa gagawin nating pagtatalakayan. Buksan ang modyul sa pahina 13-16, Talakayin Natin. (Gabayan ang mga mag-aaral sa talakayan at tulungan silang maunawaan ang mga impormasyong nilalaman nito.)

3. Paglalahat

Ipakumpleto nang pasalita sa mga mag-aaral ang mga sumusunod:

- a. Natutuhan ko na _____ .
- b. Ang mga halamang pampalamuti katulad ng mga bulaklak ay _____ .
- c. Ang mga punungkahoy ay _____ .
- d. May mga halaman na _____ .

4. Pagpapahalaga

- A. Balak patayuan ng “basketball court” ng inyong Punong bayan ang isang parteng lupain sa inyong lugar. Medyo may kalayuan ito sa mga kabahayan at wala pang kalsada papunta rito. Halos nasa paanan ito ng isang bundok na malapit sa kagubatan. Maraming puno rito at mga halamang gubat, mga orkidyas na pinagkukunan ng pagkakakitaan ng marami sa inyong kababayan.

Tanong:

- Kung ikaw ang Punongbayan, ano ang gagawin mo, itutuloy mo ba ang iyong balak ?
 - Kapag natuloy ang balak na ito, ano ang maaaring maging resulta nito ?
 - Kung ikaw ang tatanungin, ano ang higit na mahalaga para sa iyo ?
- B. Isa kang mangangahoy. Palayo nang palayo ang pinagkukunan mo ng kahoy. Dahil dito napilitan kang magpalit ng hanapbuhay. Ang dating pinagkukunan ng kahoy ay tinaniman mo ng gulay at mga puno na madaling pagkakitaan gaya ng atis.
- Ano kaya ang mangyayari kung nagpatuloy ka sa pangangahoy ?
 - Ano kaya ang ipinakitang pagtutulungan ng halaman at ng tao ?

5. Paglalapat

Mag-isip ng isang awitin na angkop sa ating liksiyon sa araw na ito. Ipaliwanag ang aral na maaaring makuha o matutuhan sa mensahe ng awiting ito.

IV. PAGTATAYA

Pasagutan sa mga mag-aaral ang pagsusulit sa pahina 16, Subukin Natin Ito.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- A. Ipagawa sa mga mag-aaral ang gawain sa modyul, pahina 18.
B. Pag-aralan ang Mga Karaniwang Halamang-Gamot.

Paano Kaya ang Buhay Kung Wala ang mga Halaman ?
Session Guide Blg. 3

I. MGA LAYUNIN

1. Nakikilala ang mga karaniwang halamang gamot
2. Natutukoy ang mga sakit na nagagamot ng mga karaniwang halamang-gamot
3. Nakalulutas ng mga suliranin na may kaugnayan sa pang-araw araw na buhay

II. PAKSA

- A. Aralin 3: Mga Karaniwang Halamang-Gamot, pp. 20-23
Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay : Kasanayan sa Paglutas ng Suliranin
- B. Kagamitan : Modyul, Tsart ng: Karaniwang Halamang Gamot at mga sakit na nagagamot ng mga ito

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral

Panuto: Isulat sa patlang ang *Tama* kung ang pangungusap ay tama at isulat ang *Mali* kung ito ay mali.

- _____ a. Ang ubas ay isang uri ng halamang pampalamuti.
- _____ b. Ang narra ay uri ng kahoy na ginagamit sa paggawa ng mga muwebles.
- _____ c. Ang rosas ay ginagamit na panggamot.
- _____ d. Ang bawang ay ginagamit na pampasarap sa pagkain.
- _____ e. Ang puno ng mais ay ginagawang kasangkapan.

2. Pagganyak

Kilala ba ninyo si G. Ernie Baron ? Paano ninyo siya nakilala? Ano ang ginawa ni G. Baron na nakatulong ng malaki sa maraming tao ?

Tama kayo, bukod sa dati siyang weather forecaster sa ABS-CBN, Channel 2, bago siya namatay ay siya rin ang nagpalaganap sa kahalagahan ng mabisang paggamit ng mga

lokal na halamang-gamot na ibinahagi niya sa mga tao sa tuwing magtatanong ang mga ito sa kanya ng pangunahing panlunas.

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

Pagkatapos nating malaman na may mga halaman na hindi lamang ginagamit na pagkain kundi pwede ring maging halamang-gamot, tatalakayin natin ngayon ang tungkol sa mga karaniwang halamang-gamot na nasa ating paligid.

Anu-ano ang halamang-gamot na maaaring matagpuan at madaling makuha dito sa ating lugar ?

2. Pagtatalakayan

Itanong: Ano ba ang mga halamang gamot ?

Ang mga halamang-gamot ay mga karaniwang halaman na tumutubo sa ating paligid. Ang mga ito ay mga halaman na hindi lamang nakapagpapaganda ng ating kapaligiran kundi nakagagamot pa ng mga pangkaraniwang sakit tulad ng lagnat, ubo, atbp.

Talakayin ang mga karaniwang halamang-gamot at mga karamdamang kadalasang nagagamot nito, pahina 20-21.

Pasagutan ang Pag-isipan Natin Ito, pahina 22 ng modyul.

3. Paglalahat

Itanong:

- a. Anu-ano ang mga karaniwang halamang-gamot na matatagpuan sa ating paligid ? Anong mga karamdaman ang kadalasang nagagamot nito ?
- b. Paano kaya natin malalaman na tamang gamitin ang isang halamang-gamot sa isang tao na nasa isang di-magandang kalagayan ?

4. Pagpapahalaga

Madalas na nagkakasakit ang mga batang maliliit sa inyong baryo dahil sa pabagu-bago ng panahon. Karaniwan ay inuubo at nilalagnat ang mga ito, subalit dahil sa layo ng klinika ng barangay ay madalas tinitiiis na lang ng mga bata ang kanilang nararamdaman hanggang sa ito ay mawala o di kaya naman ay lumala.

Tanong:

- a. Ano ang maaari mong gawin upang matulungan ang iyong mga ka-barangay ?
- b. Pababayaang na lang ba natin ang mga bata na hindi maipagamot dahil sa kalayuan ng doktor o hospital o kaya'y kawalan ng pera ? Bilang kabarangay paano ka makakatulong?

5. Paglalapat

Ipagawa ang Subukin Natin Ito sa pahina 22 ng Modyul.

IV. PAGTATAYA

Pasagutan sa mga mag-aaral ang mga pagsusulit sa pahina 23, Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- A. Maghanap ng mga malalaking lata na wala nang laman o mga basyong plastic na lagayan ng ketsap. Taniman ito ng mga halamang-gamot.
- B. Pag-aralan ang mga paraan ng pag-aalaga ng mga halaman.